

OM MISBRUGSANALYSER I URIN

Generelt

Analysen kan rekvireres når der er indikation for at afgøre om en person har indtaget, eller været påtvunget indtagelse af misbrugsstoffer eller vanedannende medicin. Misbrugsanalyser udføres på urin, da koncentrationen af misbrugsstoffer og/eller deres nedbrydningsprodukter/-metabolitter vanligvis er højere i urin end i blod/plasma. Dette skyldes at misbrugsstoffer generelt har kortere halveringstid i blodet end i urinen og derfor er lettere at spore i urinen.

Prøveafgivelse

Prøveafgivelse bør foregå under opsyn. Herved minimeres risikoen for manipulation med prøvematerialet (typisk fortynding eller tilsætning af ødelæggende eller slørende stoffer). Er fuldt opsyn ikke muligt bør toiletfaciliteterne være indrettet således, at donor ikke har adgang til vand, rengøringsmidler, sæbe m.m. Der kan eventuelt hældes farve i toiletkummen og sættes husholdningsfilm hen over vasken. Håndvask bør foretages udenfor prøveladningsrummet.

Prøven skal opsamles i et dertil indrettet engangsmateriale og efterfølgende mærkes entydigt med donors fulde navn og CPR-nummer. Hvis prøven ligner rent vand, bør donor bedes om at aflægge en ny prøve (se nedenfor) og samtidig gøres opmærksom på at begrænse væskeindtaget før prøveafgivelse.

Klinisk biokemisk afdelings ambulatorier overvåger ikke afgivelse af urinprøver.

Prøvens kvalitet – kreatinin koncentration

Urinprøvens kvalitet bør sikres ved vurdering af udseende og temperatur. Urinen bør som minimum have farve som tynd hyldeblomstsafte, dvs. svagt lysegul. Prøvens temperatur kontrolleres ved at mærke på den beholder urinen er afgivet i umiddelbart efter prøveafgivelse. På laboratoriet undersøges urinprøvens kvalitet ved måling af U-kreatinin.

Urinprøver med U-kreatinin < 2 mmol/L defineres som tynde. Urinprøver med så lav U-kreatinin er sjældent normal-fysiologiske og giver mistanke om forsøg på at fortynde urinen (fx ved direkte tilblanding af vand, indtagelse af store volumina af vand, diuretica for at forcere diurese mv) med henblik på at sløre evt. tilstedeværelse af misbrugsstoffer.

Alle misbrugsprøver analyseres men er urinen tynd, vil den også have lav koncentration af eventuelle misbrugsstoffer. Derfor vil svaret for tynde urinprøver (U-kreatinin < 2 mmol/L) være ledsaget af en kommentar der afhænger af, hvor tynd urinprøven er:

U-Kreatinin < 0,5 mmol/l: Misbrugsanalyser udføres, positive prøver svares uden forbehold. Negative analyser vil blive svaret med "*afløst – prøven er for tynd til testning.*"

U-Kreatinin 0,5 - 2 mmol/l: Misbrugsanalyse udføres, positive prøver svares uden forbehold. Til negative analyser vil blive tilføjet autokommentar: "*Prøven er tynd. Negative resultater skal tages med forbehold.*"

U-Kreatinin > 2 mmol/l: Misbrugsanalyser udføres.

Prøvemængde

Minimum 2,5 mL urin.

Forsendelse

Urinprøverne tåler transport ved stuetemperatur eller kan opbevares ved køleskabs temperatur. Urinprøver til bestemmelse af misbrugsstoffer kan indsendes alle ugens dage til:

Bispebjerg og Frederiksberg Hospitaler
Klinisk Biokemisk Afdeling
Bispebjerg Bakke 23
2400 København NV

Rekviritionssedler og prøveemballage kan rekvireres på Klinisk Biokemisk Afdeling, tlf.: 35 31 26 43